

Hjemstavn | Mange unge anden- og tredjegerationsindvandrere har det ligesom fodboldstjernen Mesut Özil, der skrev om sine to hjerter – det tyske og det tyrkiske – i sin opsigelse til det tyske landshold. De dyrker deres tyrkiske og kurdiske rødder, når de hver sommer rejser hjem til bedsteforældrenes hjembyer. Kristeligt Dagblad har mødt nogle af dem i landsbyen Gölyazi

Den årlige rejse til de tyrkiske rødder indfrier en længsel efter at høre til

SULTAN COBAN SKRIVER FRA TYRKIET
udland@k.dk

Gaderne i den kurdiske landsby Gölyazi domineres af biler med tyske, franske, østrigske, hollandske og danske nummerplader. Generationer af gæstearbejdere tager årligt den lange tur til fædrelandet i bil sammen med deres børn. Landsbyen, der om vinteren minder om de melankolske scener fra den Guldpalme-vindende tyrkiske film "Vintersøvn", bliver forvandlet til en stor fest om sommeren, takket være de gæstende "europæere" i alle aldre. Selvom den europæiske mediedagsorden synes langt væk, er polemikken om den tyske fodboldstjerne Mesut Özils farvel til landsholdet også blevet endevendt i Gölyazi. For her mødes tusindvis af unge fra forskellige lande hver sommer og ærer forældrenes traditioner.

De er, ligesom Özil, efterkommere af tyrkiske og kurdiske gæstearbejdere fra Europa og kan spejle sig selv i fodboldspillerens situation – på godt og ondt.

"Jeg var ærlig talt lidt chokeret," siger den 26-årige bygningsingeniør Ayten Parmaksiz fra Köln om Özils kontroversielle, stormilende billede med den tyrkiske præsident, Recep Tayyip Erdogan, i maj.

Den 29-årige Arsenal-spiller blev udsat for hård kritik, fordi mange mente, at Özil lod sig spænde for Erdogans vogn i valgkampen op til det tyrkiske præsident- og parlamentsvalg. Blandt reaktionerne var også mange racistiske kommentarer til Özils tyrkiske baggrund, som især kom til udtryk under VM-slutrunden i Rusland, hvor det tyske landshold underpræsterede og røg ud allerede efter gruppespillet. Özil selv var tavs indtil forrige weekend, hvor han smækkede med døren til det tyske landshold, fordi han mener, at fodboldforbundet ikke har støttet ham i processen.

"I forvejen er Erdogan meget kritiseret i Tyskland, så han burde have været mere forsigtig. Men reaktionerne var lidt for overdrevne," mener Ayten Parmaksiz.

"Özil burde have vidst, hvad han ville blive mødt med. Måske passer det, at den stereotype fodboldspiller ikke er særlig klog, men altså, han må da vide, hvor polariseret tysk-tyrkere er omkring Erdogan," siger storesøster Hülya på 29 år.

Søstre Ayten, Hülya og Fatma Parmaksiz bor til daglig i Köln og er alle født og opvokset i den tyske domkirkeby. De er taget med deres forældre på den traditionelle sommerferie i Gölyazi i det centrale Anatolien, som forældrene stammer fra.

Den årlige rejse til rødderne er stadig begejstrende for dem, og de synes, at det er helt naturligt, at de bruger sommeren på denne måde, år efter år. Pigerne har også selv tænkt sig at føre denne tradition videre, hvis de selv får børn en dag. De og andre unge med samme baggrund er via Özils afskedssalut til landsholdet blevet del af en europæisk debat om tilhørsforhold, integration og assimilation. Selvom de er politisk uenige med Erdogan, forstår de Özils forhold til det tyrkiske.

"Vi er nok alle tre enige om, at vi elsker en masse ved denne kultur, især traditionerne omkring familierelationerne. Derfor kan vi lide at komme her hyppigt. Familien og traditionerne er vigtige for os, og så det er også noget, vi vil give videre til vores børn," siger den yngste i søskendeflokken, Fatma på 22 år, som studerer til maskiningeniør hjemme i Tyskland.

Og de forstår Özil, når han i sin afskedserklæring på de sociale medier skriver om at have to hjerter – et tysk og et tyrkisk – og om, at hans mor har opdraget ham til at aldrig at glemme, hvor han kommer fra. Også når han i den tre sider lange erklæring på de sociale medier kritiserer at blive opfattet som tysker, når han vinder, og som indvandrers, når holdet taber.

"Racisme eksisterer uden tvivl i Tyskland. Uanset om du taler flydende tysk og er faglært, så bliver du betragtet som underlig, lige så snart folk opdager, at du har en anden kulturel baggrund," siger Hülya Parmaksiz, mens hendes søstre nikker bekræftende.

I Özils tilfælde har det tyske fodboldforbunds øverste ledelse nu erkendt, at man burde have bakket op om spilleren, da han blev udsat for racistiske tilråb. Til gengæld er der i Tyskland kun ringe forståelse for Özils forklaring om, at der ikke lå nogen politisk hensigt i at blive fotograferet med Erdogan, da det udelukkende handlede om respekt for embedet og var en gestus "for at ære min families rødder".

Også her i Gölyazi er tilknytningen og respekten for rødderne så dyb, at Tyrkiet i mange af de besøgende anden- og tredjegerationsindvandreres øjne betragtes som "hjem".

"Jeg tror ikke helt, at Europa kan sætte sig ind i vores situation – hvor vigtigt Tyrkiet er for os. Når jeg er sammen med min fa-

Tyrkere i udlandet

► **Emigrationen** fra Tyrkiet til Europa startede i 1960'erne, da lande som Tyskland, Østrig, Holland og Belgien manglede arbejdskraft.

► **Der bor omkring** seks millioner tyrkere og kurdere fra Tyrkiet i udlandet. Langt de fleste, omkring 5,5 millioner, bor i vest-europæiske lande. Flest i Tyskland, hvor omkring 1,5 millioner af de over 2,8 millioner tyrkere i dag har et tysk pas.

► **Tre millioner** tyrkere, primært første-generationemigranter, er vendt permanent hjem til Tyrkiet.

► **Ved det seneste** tyrkiske valg den 24. juni 2018 stemte over en million udlands-tyrkere ud af tre millioner stemmeberettigede.

► **Recep Tayyip** Erdogans parti, AKP, fik 51,7 procent af udlandsstyrkernes stemmer mod 42,2 procent i alt, mens Erdogan genvandt præsidentembedet med 59,4 procent af stemmerne ude og 52,50 procent i alt.

KILDE: TYRKIETS UDENRIGS-MINISTERIUM, CNN TÜRK

► **For nylig var jeg i Spanien, og dér smeltede jeg bare ind. De troede, at jeg var spansk. Der var ingen, der spurgte til min etnicitet, og det var bare så befriende!**

HÜLYA PARMAKSIZ, 29 ÅR OG SKOLELÆRER I KÖLN



► Sommersæsonen i landsbyen Gölyazi, 150 kilometer nord for storbyen Konya, er fyldt med bryllupper. En typisk kurdiske bryllup varer i to til tre dage, hvor hele landsbyen er inviteret med til gadedefesten. Mange af bryllupperne er mellem en "europæer" og en lokal. I dag er det Nurcan og Ömer, der bliver gift. – Foto: Sultan Coban.



► Den 26-årige bygningsingeniør Ayten Parmaksiz (tv.) skal giftes i næste uge og fremover bo i Konya med sin mand, der stammer fra samme landsby som hendes forældre. Hendes søstre, Fatma på 22 år og Hülya på 29 år (th.), kunne ikke forestille sig at gøre det samme. "Jeg skal helt sikkert giftes med en kurder, men han skal være opvokset i Europa ligesom mig, ellers bliver der en for stor kulturkløft," siger Hülya Parmaksiz, der er skolelærer hjemme i Köln. – Foto: Sultan Coban.

milie i her i Tyrkiet, følger jeg mig mest hjemme. Når man er født og opvokset i Danmark med anden etnisk baggrund, så er det bare svært, man bliver aldrig helt dansk," siger den 17-årige dansk-kurdiske gymnasieelev Hazar Unutmaz.

"Det passer ikke," afbrød hun 21-årige storebror Mazlum.

"Det handler om integration og tilpasning, det er mere et socialt problem."

Brødrene er også på ferie i landsbyen sammen med forældrene og bedsteforældrene. Familien bor til daglig i Svendborg.

"Det er virkelig nemt at være kritisk på afstand. Jeg tror, at mange danskere ville respektere vores stærke bånd til vores forældres bagland, hvis de kom ned og så nogle af de fine værdier, vi tager med os herfra," forklarer Mazlum Unutmaz, som skal til at studere erhvervsøkonomi og sprog på SDU.

"Noget af det bedste ved de kurdiske familietraditioner er, at de ældre aldrig kommer på plejehjem. Vi tager os af dem."

For de tre søstre fra Köln er billedet lidt mere broget.

"Hjemme er Tyskland," svarer de uden tøven til spørgsmålet, hvilket land de definerer som "hjem".

"Men, der er bare altid et men: Vi kan ikke undgå at skulle referere til vores rødder. Det er, som om folk ikke har nok i, at vi er

tyrkere. Det går ligesom ikke op med vores mørke udseende, og så er vi nødt til at forklare," siger Hülya Parmaksiz og bliver afbrudt af lillesøster Ayten:

"En ting er, at de ikke ser os som tyske. Men et eller andet sted ser vi jo heller ikke os selv som helt tyske. Altså, hvis nogen spørger mig, om jeg er tysk, så ville jeg svara 'nej'. Jeg er jo heller ikke tyrker eller helt kurder, i sidste ende er vi tysk-tyrker eller tysk-kurder," siger hun.

"For nylig var jeg i Spanien, og dér smeltede jeg bare ind. De troede, at jeg var spansk. Der var ingen, der spurgte til min etnicitet, og det var bare så befriende! Sådan er det desværre bare ikke i Tyskland," tilføjer storesøster Hülya, som hjemme i Köln er skolelærer.

Men det er ikke, fordi anden- eller tredjegerationsbørnene kun støder på velvilje Tyrkiet. Da Mesut Özil i 2009 sagde ja til at spille for det tyske landshold, vakte det ravage i Tyrkiet, hvor han blev kaldt landsforræder i avisoverskrifter. For Özil kunne tænke om sig selv, som han ville, men i bund og grund var han tyrker. Han var "gurbetçi", et begreb, der opstod med, at de første tyrkere flyttede til Europa som gæstearbejdere, primært Tyskland i 1960'erne.

Direkte oversat til dansk betyder det "en,



► Mazlum Unutmaz på 21 år (th.) og lillebror Hazar Unutmaz på 17 år bor i Svendborg, men tilbringer mindst én måned af deres årlige sommerferie med familien i landsbyen Gölyazi, som deres forældre stammer fra. – Foto: Sultan Coban.

der længes efter sit hjem". Hjem er i dette tilfælde Tyrkiet. I nogle tyske og engelske ordbøger bliver ordet forsimplet til "gæstearbejder". En gurbetçi har altid været en, man har haft lidt ondt af i Tyrkiet, da vedkommende enten af økonomiske eller politiske grunde har været nødsaget til at forlade sit land. En gurbetçi er sårbar og ensom – og forventes altid at stræbe efter "hjemmet", efter fædrelandet.

Derfor rammer Özils sag et ømt punkt hos mange, som samtlige familier i Tyrkiet kan relatere til, idet de har mindst én gurbetçi i familien.

Özils familie kommer fra en anatolsk landsby med trange kår, han er født og opvokset i en indvandrerghetto i Gelsenkirchen, 80 kilometer nord for Köln, og blevet en succes i diasporaen, hvor han har vundet priser for sit velgørenheds- og integrationsarbejde for børn med indvandrerbaggrund. Men "hjem" er fortsat Tyrkiet, hvor folk med tyrkisk baggrund finder det helt naturligt, at Özil med egne ord respekterer sit "hjem" højeste embede i person af Erdogan.

"Når vi er i Tyrkiet, er vi 'tyrker' eller 'europæere'. Men her er det en fordel at være europæer. Det er ikke ligefrem en fordel at være tyrker eller kurder i Europa. Vores sproglige færdigheder og uddannelse har mere værdi her i forhold til de lokale."

Mere værd, det er man her i Gölyazi, hvis man er "europæer". I det hele taget er der en dyrkelse i landsbyen af gæstearbejdernes efterkommere, som har et europæisk pas.

De betragtes som mere privilegerede og er ofte økonomisk bedre stilled. Derfor er de især eftertragtede i landsbyen, hvorfor der indgår mange ægteskaber. Mange, især mænd fra Europa, gifter sig med en kvinde fra landsbyen, som så senere bliver familiesammenført til det pågældende land.

Mazlum og Hazars bedstefar, Ali Kale, er en gurbetçi, der har dansk statsborgerskab og boet i Danmark i næsten 50 år. Han har givet sin fædrelandskærlighed videre til både børn og børnebørn. Samtlige Ali Kales fire børn, der bor i Svendborg, er gift med partnere "hentet" fra forældrenes fødelandsby Gölyazi.

Også Ayten Parmaksiz skal giftes med en landsbyfælle i næste uge, hvor parret bliver fejret med en traditionel gadedefest. Fremover skal hun bo i Tyrkiet med sin mand – noget, søstre har svært ved at forstå.

"Jeg skal helt sikkert giftes med en kurder, men han skal være opvokset i Europa ligesom mig, ellers bliver der en for stor kulturkløft. Det er ret vildt, at Ayten skal giftes med en mand herfra og endda bo her," siger storesøster Hülya, mens lillesøster Fatma nikker og bifalder med et "pøj, søs".

Ayten Parmaksiz er uddannet bygningsingeniør, og hendes kommende mand er advokat. Parret kommer dog ikke til at bo i landsbyen, men i storbyen Konya, omkring 150 kilometer mod syd.

"Jeg blev forelsket. Og så orker jeg bare ikke familiesammenføring i Tyskland. For dér skal man starte fra nul, lære tysk, få en uddannelse og komme i arbejde. Det er meget nemmere for mig at få et arbejde her. Jeg kan sproget, og jeg tror – eller håber – at jeg ikke får problemer med at tilpasse mig," forklarer den 26-årige vordende brud.

Og det er begrænset, hvad man kan lave i en landsby, der ligger øde og isoleret på den anatolske slette. Men der er bryllupper, masser af bryllupper, hver eneste dag. For sommeren er lig med bryllupsæson, da det er her, at familierne samles fra hele Europa, og fordi brud eller brudgom ofte er en "lokal" fra et europæisk land.

På afstand høres lyden af et kurdiske bryllupsorkester. I dag er det Nurcan og Ömers tur. Hun er født og opvokset i landsbyen og har ikke nogen uddannelse. Han er flyttet til Schweiz og arbejder som gæstearbejder på en restaurant. For bruden er ægteskabet et vindue til det europæiske og til et bedre liv. For brudgommen er det bevarelsen af traditionerne – det hjemlige, familiære og trygheden.